

Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2016

Προς: Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Πάνο Σκουρλέτη

Θέμα: Ανοικτή επιστολή με θέμα τις μεθοδεύσεις 5 υπουργών περιβάλλοντος για την καθυστέρηση της εφαρμογής των νέων Ευρωπαϊκών προδιαγραφών ρύπανσης σε μεγάλες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, LCP BREF 2016

Αξιότιμε κ. Σκουρλέτη,

Με ιδιαίτερη έκπληξη και ανησυχία ενημερωθήκαμε για την πρόσφατη κοινή επιστολή¹ σας μαζί με άλλους 4 ευρωπαίους υπουργούς περιβάλλοντος (Πολωνίας, Φινλανδίας, Τσεχίας και Ην. Βασιλείου) προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την οποία ζητάτε την **καθυστέρηση της εφαρμογής των νέων αντιρρυπαντικών προδιαγραφών για μεγάλες θερμικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (LCP BREF 2016)** καθώς και **αίτημα για σχετική Έκθεση Αξιολόγησης Επιπτώσεων (Impact Assessment)**. Πρόκειται για μία εξαιρετικά ανησυχητική πρωτοβουλία, η οποία – εφόσον εισακουστεί στην κρίσιμη συζήτηση (IED Forum) της Πέμπτης 20^{ης} Οκτωβρίου όπου θα συζητηθούν οι εν λόγω προδιαγραφές – απειλεί τη ζωή χιλιάδων ευρωπαίων πολιτών τα επόμενα χρόνια.

Η εφαρμογή των νέων ορίων εκπομπών που περιέχονται στις νέες αντιρρυπαντικές προδιαγραφές (LCP BREF 2016), θα μειώσει τους ετήσιους πρόωρους θανάτους στην Ευρώπη από **22.900 σε 8.900** (μείωση 61%), και θα περιορίσει το οικονομικό κόστος που προκαλείται από την ρύπανση από **63,2 δις € σε 24,3 δις € ετησίως**, σύμφωνα με τη [νέα μελέτη 'Lifting Europe's Dark Cloud: How cutting coal saves lives'](#).² Όπως προκύπτει από την προσεκτική ανάλυση της μελέτης για κάθε χώρα ξεχωριστά, η σημερινή τακτική της κατάχρησης του δικαιώματος για 'παρέκκλιση' (derogation) από τα κράτη ήδη προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία των πολιτών, ιδιαίτερα των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, καθώς και στο περιβάλλον. Στη χώρα μας, όλοι οι εν λειτουργία λιγνιτικοί σταθμοί της ΔΕΗ κάνουν χρήση σχετικών παρεκκλίσεων προκαλώντας επιπλέον ρύπανση που ευθύνεται **για τον πρόωρο θάνατο 475 ανθρώπων κάθε χρόνο και ετήσιες δαπάνες υγείας που αγγίζουν τα 1,37 δις ευρώ**.³

Χαιρετίζουμε την υποστήριξή σας στην προοπτική αξιοποίησης των νέων Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (ΒΔΤ) από την ευρωπαϊκή βιομηχανία με σκοπό – όπως αναφέρετε – τη μείωση της ρύπανσης και τη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων. Ωστόσο, το αίτημά σας «να βρεθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ της αποτελεσματικής προστασίας των ανθρώπων και του περιβάλλοντος από τους βασικούς ρύπους, χωρίς να επιβληθεί δυσανάλογο οικονομικό τίμημα ή

¹ Κοινή Επιστολή των υπουργών 5 Κ-Μ προς τον Επίτροπο Karmenu Vella και τον Πρώτο Αντιπρόεδρο Frans Timmermans, τον Σεπτέμβριο του 2016 <http://www.wwf.gr/images/pdfs/JointLetter-on-LCP-BREF-impacts-to-EC-SIGNED.pdf>

² Η έκθεση αναλύει τις θετικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία από την εφαρμογή των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (BAT) για τον περιορισμό των επικίνδυνων ρύπων SO_x, NO_x και μικροσωματιδίων στα 257 εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής της Ευρώπης με καύσιμο τον άνθρακα / λιγνίτη. Θετικές επιπτώσεις στη χρήση υδάτων αλλά και θετικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία από θερμικές μονάδες άλλων τύπων καυσίμων δεν εξετάζονται στην έκθεση. <https://goo.gl/MX6DuL>

³ Σύνοψη συμπερασμάτων της μελέτης 'Lifting Europe's Dark Cloud: How cutting coal saves lives' για την Ελλάδα <http://www.wwf.gr/images/pdfs/Greece-hr.pdf>

τεχνική επιβάρυνση στη βιομηχανία»⁴, μέσω μίας Έκθεσης Αξιολόγησης Επιπτώσεων **κινείται σαφέστατα στην αντίθετη κατεύθυνση**. Επιπλέον, εκφράζετε ανησυχίες για την τετραετή προθεσμία εφαρμογής των νέων προδιαγραφών, εξαιτίας της «*πολυπλοκότητας των τεχνικών προκλήσεων σε συγκεκριμένους τομείς, ιδιαίτερα σε αυτούς που αποτελούνται από πολύ μεγάλης κλίμακας και σύνθετες βιομηχανίες, που θα απαιτήσουν εξατομικευμένες προσαρμογές σύμφωνα με τον συγκεκριμένο σχεδιασμό του εργοστασίου ή της εγκατάστασης*»⁵, πράγμα το οποίο έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την ίδια την οδηγία Βιομηχανικών Εκπομπών. Καταλήγεται, δε, ότι οι παρεκκλίσεις θα πρέπει να χορηγούνται μόνο υπό «*πολύ αυστηρά κριτήρια προκειμένου να αποτελούν την εξαίρεση και όχι τον κανόνα*».⁶

Θα θέλαμε να απαντήσουμε στα συγκεκριμένα σημεία που θίγετε:

Πρώτον, θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε ότι η βιομηχανία στην οποία αναφέραστε είναι οι διαχειριστές μεγάλων θερμικών μονάδων, οι οποίες αποτελούν τη μεγαλύτερη πηγή επικίνδυνων ρύπων στην Ευρώπη. Είμαστε έκπληκτοι που εγείρετε θέμα περί «*πολυπλοκότητας των τεχνικών προκλήσεων*» εν έτη 2016 και δεδομένου ότι διανύουμε ήδη τον 11^ο χρόνο εφαρμογής των προηγούμενων Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών του 2006. Οι αρχές επιβολής **συνεκτικών** κριτηρίων αναφοράς (benchmarks) στις επιδόσεις της βιομηχανίας έχουν συμπεριληφθεί στην ευρωπαϊκή νομοθεσία ήδη από το 1996 (Κοινοτική Οδηγία IPPC). Βασίζονται, δε, σε αποδεδειγμένες οικονομικά και τεχνικά βιώσιμες συνθήκες για το σύνολο της βιομηχανίας, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στην προηγούμενη επικαιροποίηση των προδιαγραφών το [2006 \(2006 LCP BREF\)](#). Οι προδιαγραφές αυτές έχουν ενσωματωθεί στην [Οδηγία Περί Βιομηχανικών Εκπομπών](#) (2010/75/ΕΚ, Παράρτημα V) και **αποτελούν εδώ και 6 χρόνια τον χαμηλότερο κοινό παρονομαστή για τις εκπομπές ορίων**.

Το επικαιροποιημένο LCP BREF (2016) προφανώς δεν ανακαλύπτει τον τροχό, αλλά αντανακλά την τεχνολογική εξέλιξη και την εμπειρία που αποκτήθηκε μετά το πέρας μίας δεκαετίας, οδηγώντας σε **βελτιώσεις** σε σχέση με το κείμενο του 2006. Απαιτεί δε συμμόρφωση της βιομηχανίας **μέχρι το 2021** εφόσον δεν υπάρξουν και νέες καθυστερήσεις σαν αυτές που προτείνετε.

Μπορείτε να μας υποδείξετε πού βρίσκεται σήμερα η Ελλάδα σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές του 2006 και για ποιον λόγο πιστεύετε ότι αυτές οι 'προκλήσεις' δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν έως το 2021 (δηλαδή, 15 χρόνια αργότερα); Μπορείτε να μας εξηγήσετε πώς ακριβώς διαφοροποιούνται οι θερμικές μονάδες της χώρας μας από τις αντίστοιχες π.χ. της Αυστρίας, της Ολλανδίας, του Βελγίου, της Σουηδίας ή της Γερμανίας;

Κατά δεύτερον, οι ανησυχίες σας επανειλημμένα ασχολούνται με το ζήτημα της αναλογικότητας (proportionality) του κόστους, σε σύγκριση με τα οφέλη στη δημόσια υγεία από την εφαρμογή των νέων προδιαγραφών, βάσει του «*συγκεκριμένου σχεδιασμού του εργοστασίου ή της εγκατάστασης*». Η οδηγία Βιομηχανικών Εκπομπών είναι ξεκάθαρη όσον αφορά τον τρόπο και τις διαδικασίες κάτω από τις οποίες αυτά τα θέματα πρέπει να αντιμετωπίζονται. Σύμφωνα με το Άρθρο 15(4) της οδηγίας Βιομηχανικών Εκπομπών, η ερώτηση της (μη) αναλογικότητας του υψηλότερου κόστους σε σύγκριση με τα ευρύτερα οφέλη, βασίζεται σε πολύ συγκεκριμένα κριτήρια και χωρίς καμία επιφύλαξη των Ποιοτικών Προτύπων Περιβάλλοντος. Είμαστε βέβαιοι ότι η σωστή ισορροπία μεταξύ συμφερόντων θα επιτευχθεί σεβόμενοι ακριβώς αυτές τις διαδικασίες που περιέχονται στο Άρθρο 15(4). Αντιθέτως, η Έκθεση Αξιολόγησης Επιπτώσεων που επικαλείστε, δεν προβλέπεται ούτε από την οδηγία Βιομηχανικών Εκπομπών ούτε από τους εφαρμοστικούς κανόνες της BREF. **Επομένως, το αίτημά σας αποτελεί μια έωλη καθυστέρηση με τεράστιο κόστος στην υγεία όλων των ευρωπαϊών πολιτών.**

⁴ «*striking the right balance between effectively protecting people and the environment from key pollutants, without imposing a disproportionate financial cost or technical burden on industry*»

⁵ «*complexity of technical challenges that exist in certain sectors particularly those that consist of very large-scale, complex industrial units, requiring bespoke adaptations in accordance with a plant or site's specific design*»

⁶ «*to very strict criteria and therefore be the exception not the rule*»

Όπως αποκάλυψε η σχετική έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, το εκτιμώμενο κοινωνικό κόστος, τεσσάρων ετών βιομηχανικών εκπομπών ανέρχεται μεταξύ 329 δις € και 1.053 δις €. Το 90% του συνολικού κόστους της ζημιάς, οφείλεται σε μόλις 1.529 εγκαταστάσεις (επί συνόλου 14.325), ενώ μόλις 147 εγκαταστάσεις (1% επί του συνόλου) ευθύνονται για το 50% του συνολικού κόστους της ζημιάς, αυτές είναι ξεκάθαρα οι εγκαταστάσεις που η LCP BREF αντιμετωπίζει. Πιστεύουμε ότι είναι επίσης και δικός σας ρόλος, να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία με την οποία οι βιομηχανικοί τομείς θα καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια, όπως προβλέπει η πρόληψη της ρύπανσης στην πηγή και η αρχή του 'ο ρυπαίνων πληρώνει'. Η κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, είναι επίσης ο πιο αποδοτικός τρόπος να υλοποιηθούν οι δεσμεύσεις που προβλέπει η Οδηγία για τα Ανώτατα Εθνικά Ανώτατα Όρια Εκπομπών και να μην μετατοπιστεί το βάρος σε κάποια άλλη βιομηχανία. Οι πολίτες δικαιούνται έναν δίκαιο επιμερισμό των βαρών.

Τέλος, όπως ξεκάθαρα αποκαλύπτουν τα ευρήματα της νέας έκθεσης, η έγκριση μίας βελτιωμένης «αναθεωρημένης LCP BREF» και το σωστό επίπεδο εφαρμογής, θα είχαν σημαντικό, θετικό αντίκτυπο για την ανθρώπινη υγεία. Ο χρόνος μετράει: κάθε μέρα επιπλέον καθυστέρησης της εφαρμογής των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών στις 257 ανθρακικές μονάδες, μεταφράζεται σε **56 πρόωρους θανάτους και 154 εκατ. € σε εξωτερικό κόστος**.⁷

Κατά συνέπεια απορρίπτουμε κατηγορηματικά τη διαδικασία «Έκθεσης Αξιολόγησης Επιπτώσεων» που ζητάτε, την οποία θεωρούμε μία ακόμα παρελκυστική τακτική, η οποία υπηρετεί αποκλειστικά τα συμφέροντα των ρυπαντών και όχι των ευρωπαϊών πολιτών. Σας καλούμε να αναλάβετε δράση στο όνομα της προστασίας της υγείας των συμπολιτών μας, στέλνοντας ένα ισχυρό μήνυμα υπέρ ισχυρότερων και πιο φιλόδοξων στόχων στις προδιαγραφές, οι οποίες θα συζητηθούν στις 20 Οκτωβρίου του 2016 και την επιτάχυνση της υιοθέτησής τους. Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις έχουν αποστείλει ξεκάθαρες προτάσεις, που σας καλούμε να υποστηρίξετε.

Περιμένουμε με ανυπομονησία την απάντησή σας, όπως επίσης και διαβεβαιώσεις ότι θα ενεργήσετε με γνώμονα την προστασία των Ευρωπαίων και Ελλήνων πολιτών, διαλύοντας το μαύρο σύννεφο της αέριας ρύπανσης με την άμεση εφαρμογή των πιο φιλόδοξων ορίων εκπομπών που περιλαμβάνονται στο νέο LCP BREF του 2016.

Με εκτίμηση,

Νίκος Μάντζαρης
Υπεύθυνος Τομέα Ενέργειας
και Κλιματικής Αλλαγής
WWF Ελλάς

Τάκης Γρηγορίου
Υπεύθυνος Εκστρατειών
Ενέργειας και Κλιματικών Αλλαγών
Ελληνικό Γραφείο Greenpeace

---

⁷ Το European Environmental Bureau εκτιμάει σωρευτικά τους πρόωρους θανάτους και το οικονομικό κόστος για κάθε επιπλέον ημέρα που δεν εφαρμόζονται οι BAT στους ανθρακικούς σταθμούς της Ευρώπης, δείτε [εδώ](#).